

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра Фінансів, банківської справи та страхування

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Фінансове забезпечення регіонального розвитку (обов'язковий ОК)**

Реалізується в межах освітньої програми «Регіональне управління»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник:

(підпис)

Маслак Н.Г. к.е.н., доцент, доцент кафедри
Фінансів, банківської справи та страхування

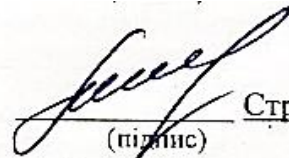
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри: - <u>Фінансів, банківської справи та страхування</u>	протокол від 17.06.2022 №17
	Завідувач кафедри (підпис) Геско М.М.
- <u>Публічного управління та адміністрування</u>	протокол від 06.06.2022 №17
	Завідувач кафедри (підпис) Славкова О.П.

Погоджено:

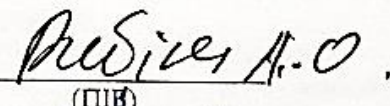
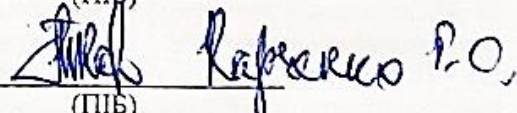
Гарант освітньої програми

(підпис) **Соколов М. О.**
(ПІБ)

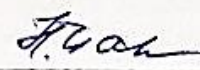
Декан факультету Економіки і менеджменту
(факультет, де реалізується освітня програма)

(підпис) **Строченко Н.І.**
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(ПІБ) **Рубісеч А.О.**

(ПІБ) **Карапенко Р.О.**

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) **(Баранік Н.М.)**

Зареєстровано в електронній базі: дата: 10.08. 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	Дисципліна ОК 6 Фінансове забезпечення регіонального розвитку			
2	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра Публічного управління та адміністрування			
3	Статус ОК	Обов'язковий			
4	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП «Регіональне управління» / 281 «Публічне управління та адміністрування»			
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6	Рівень НРК	України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень			
7	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр, 15 тижнів			
8	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	Денна форма навчання	-	-	-	-
	Заочна форма навчання	10	10	-	130
		Екзамен			
10	Мова навчання	Українська			
11	Викладач/Координатор освітнього компонента	Маслак Наталія Григорівна, к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування			
11.1	Контактна інформація	Аудиторії 404-е, 406-е, тел.. +380958195272, E-mail: n.maslak@ukr.net ; nataliia.maslak@snu.edu.ua Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 406-е			
12	Загальний опис освітнього компонента	<p>Фінансове забезпечення регіонального розвитку, як навчальна дисципліна, забезпечує формування здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування з розумінням природи та змісту ґрунтовних знань про формування фінансів на рівні регіону та громади.</p> <p>Дисципліна дозволяє забезпечити формування загальних таких як: ЗК 2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером. ЗК 3. Здатність розробляти та управляти проектами. ЗК 6. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових систем. ЗК 12. Здатність до раціональної критики та самокритики, конструктивної реакції на зауваження.</p> <p>А також може підсилити фахові компетентності, такі як: ФК 3. Здатність визначати показники сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. ФК 5. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України. ФК 7. Здатність надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування. ФК 10. Здатність здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм. ФК 12. Здатність розробляти і впроваджувати інноваційні проекти на різних рівнях публічного управління та адміністрування.</p>			

13	Мета освітнього компонента	Формування системи знань з основ функціонування публічних фінансів, їх призначення, визначення ролі формування системи бюджетування у забезпеченні ефективного функціонування публічних фінансів; розширення та поглиблення професійних навичок з питань формування і виконання публічних бюджетів.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на дисциплінах: Організаційно-правові аспекти державного управління, Публічне адміністрування, Державне управління в економічній сфері та фаховому стажуванні 2. Освітній компонент є основою для практик та дипломного проектування і захисту кваліфікаційної роботи 3. Обмеження щодо вивчення: не рекомендується обирати разом з дисципліною «Місцеві фінанси»
15	Політика академічної доброчесності	У разі, якщо здобувач здає індивідуальну роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно. У разі списування – повторне складання відповідного завдання. У разі використання текстових запозичень без належного цитування (академічний плагіат) - робота анулюється.
16	Посилання на курс Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3711

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹				Як оцінюється РНД
	ПРН 1 Знати теоретичні та прикладні засади публічної політики, фінансів, основ та технологій прийняття управлінських рішень, управління ресурсами.	ПРН 07 Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи	ПРН 12 Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.	ПРН 13 Використовувати сучасні методи управління регіональним соціально-економічним розвитком	
ДРН 1 досліджувати та обговорювати питання, пов'язані з наслідками бюджетної децентралізації в Україні та визначення місця фінансового забезпечення серед інших видів публічних відносин	x	x		x	Аналітичний огляд з презентацією. Письмовий екзамен (тест множинного вибору та короткі відповіді)
ДРН 2 планувати та презентувати бюджетну програму регіонального розвитку за визначеним напрямом з урахуванням зарубіжного досвіду та використанням програмно-цільового методу бюджетування (в межах стратегії соціально-економічного розвитку)		x	x	x	Презентація та захист бюджетної програми
ДРН 3 демонструвати практичні навички магістра з регіонального розвитку: - використовувати аналітичні та статистичні дані під час аналізу результатів реалізації бюджетної політики держави, регіону та громади;	x	x		x	Симуляція. Письмовий екзамен

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

<p>- визначати соціальні, економічні та екологічні впливи в процесі інвестування на рівні регіону та громади; - користуватися інформацією моніторингу й оцінки для вдосконалення процесу формування рішень в межах фінансового забезпечення регіонального розвитку.</p>					
<p>ДРН 4 давати моральну оцінку власним вчинкам, коректно покладатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей, усвідомлюючи норми академічної доброчесності</p>		x		x	Симуляція, взаємне оцінювання

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
<p><i>Тема 1. Сутність регіонального розвитку та його складові</i></p> <p>Науково-методичні засади регіонального розвитку. Сутність і мета управління регіональним розвитком. Принципи, цілі і завдання регіонального розвитку. Пріоритети реалізації сталого регіонального розвитку. Форми і методи державного управління соціально-економічними процесами у регіоні. Структурні компоненти регіональної економічної політики. Актуальні проблеми регіональної політики України та їх вирішення. Сутність та форми планування регіонального розвитку. Система стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіонів. Розробка регіональних стратегій розвитку. Планування розвитку територій. Класифікація складових регіонального розвитку.</p>	2	-		16	1-3, 6, 7, 11, 13, 16, 22, 59
<p><i>Тема 2. Бюджетне та фіскальне забезпечення регіонального розвитку.</i></p> <p>Бюджетна політика соціально-економічного розвитку регіонів та фінансової децентралізації. Системоутворююча роль місцевих фінансів та їх функції. Місцевий бюджет у бюджетній системі. Принципи та механізми формування місцевих бюджетів. Місцеві бюджети та бюджетний процес. Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Гендерно-орієнтовний підхід в бюджетному процесі. Розвиток та регулювання партиципаторного бюджетного процесу.</p> <p>Державна політика фінансового регіонального вирівнювання. Поняття та сутність фінансового потенціалу регіонального розвитку. Функції управління та об'єкти управління фінансовим потенціалом регіону. Складові фінансового потенціалу регіонального розвитку. Бюджетний потенціал регіону. Фінанси населення та домогосподарств.</p>	2	2		16	1-10, 14, 16, 22, 29-41, 59
<p><i>Тема 3. Фінансове забезпечення діяльності територіальних громад.</i></p> <p>Сутність та напрямки діяльності територіальних громад на фінансовому ринку. Особливості та види діяльності територіальних громад на ринку капіталів. Вимоги до управління місцевими запозиченнями в Україні. Депозитна діяльність місцевих громад. Особливості та види діяльності</p>	2	2	4	16	2, 9, 10, 45, 52, 59

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

територіальних громад на ринку цінних паперів. Інструментарій оцінювання рівня ризику діяльності органів місцевого самоврядування регіону як позичальника та емітента муніципальних боргових цінних паперів. Особливості та види діяльності територіальних громад на валютному ринку. Особливості та види діяльності територіальних громад на ринку нерухомості. Стратегія управління земельними ресурсами. Особливості та види діяльності територіальних громад на страховому ринку.					
<i>Тема 4 Інвестиційне забезпечення регіонального розвитку та грантова діяльність.</i> Інвестиції та їх роль в регіональному розвитку. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону. Формування регіональних інвестиційних програм. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Міжнародні програми фінансування проектів на засадах співфінансування з органами місцевого самоврядування. Участь органів місцевого самоврядування в реалізації інвестиційних проектів на умовах співфінансування з іншими суб'єктами (державою, іншими органами місцевого самоврядування, територіальною громадою). Грантове та проектне фінансування та основи фандрайзенгу. Фінансова спроможність до саморозвитку регіону. Ефективне використання фінансових зав'язків та потенціалу фінансової системи регіону. Сприяння фінансової забезпеченості регіону. Стимулювання регіональних організаційних структур до самофінансування та самозабезпечення. Забезпечення стабільності та надійності фінансової бази економічного розвитку регіону.	2	2		16	2, 4-10, 59
<i>Тема 5 Економічна складова регіонального розвитку та особливості її фінансового забезпечення.</i> Поточне фінансове планування регіонального розвитку. Стратегічне фінансове планування регіонального розвитку. Баланс фінансових ресурсів регіону. Аналіз, контроль та моніторинг результатів фінансового планування розвитку регіону. Фінансове прогнозування розвитку регіону. Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку регіону. Забезпечення фінансової достатності, фінансової дієздатності та фінансової стійкості регіону. Виявлення проблемних елементів у фінансовому забезпеченні економічного розвитку регіону та їх усунення.	2	2		16	2, 4-10, 59
<i>Тема 6. Соціальна складова регіонального розвитку та особливості її фінансового забезпечення.</i> Сутність та складові елементи соціального розвитку регіону. Соціальна диференціація	-	2		16	2, 4-6, 10, 59

<p>регіонів як сфера державного регулювання. Соціальна політика в регіональному аспекті. Методологічні підходи до оцінки рівня життя населення регіону. Диференціація доходів населення в регіональному вимірі та напрями удосконалення соціально-трудова відносин. Управління розвитком соціальної сфери регіону. Особливості фінансового забезпечення соціальної складової регіонального розвитку.</p>					
<p><i>Тема 7 Інфраструктурна складова регіонального розвитку та особливості її фінансового забезпечення.</i></p> <p>Сутність та складові елементи інфраструктурної складової регіонального розвитку. Регіональна інфраструктура як об'єкт управління. Впливу розвитку інфраструктури на забезпечення конкурентоспроможності регіону. Види інфраструктури управління регіоном. Управління інноваційною інфраструктурою. Житлово-комунальне господарство: стан і проблеми його реформування. Особливості фінансового забезпечення інфраструктурної складової регіонального розвитку.</p>	-	-		16	2, 9, 10, 22-25, 59
<p><i>Тема 8. Екологічно-рекреаційна складова регіонального розвитку та особливості її фінансового забезпечення.</i></p> <p>Сутність та складові елементи еколого-рекреаційної складової регіонального розвитку. Регіональна політика розвитку рекреаційних послуг в Україні. Формування регіонального ринку рекреаційних послуг. Фінансові аспекти функціонування туристичної галузі. Система фінансування курортно-рекреаційного комплексу. Особливості фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах ефективного природокористування. Особливості фінансового забезпечення еколого-рекреаційної складової регіонального розвитку.</p>	-	-		18	2, 9-28, 59
Всього	10	10		130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	К-сть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	К-сть годин
ДРН 1 досліджувати та обговорювати питання, пов'язані з наслідками бюджетної децентралізації в Україні та визначення місця фінансового забезпечення серед інших видів публічних відносин	Перевернутий клас (flipped classroom) або навчання через діалог Дискусія Система реагування в класі (CRS) («clicker») (ігрові платформи навчання: Socrative, Kahoot!)	8	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Дослідження проблеми (бібліотечне, інтернет видання та рекомендовані джерела інформації) Самооцінювання знань	12
ДРН 2 планувати та презентувати бюджетну програму регіонального розвитку за визначеним напрямом з урахуванням зарубіжного досвіду та використання програмно-цільового методу бюджетування (в межах стратегії соціально-економічного розвитку)	Оглядова та проблемна лекції, пояснення, ілюстрації Робота на практичних заняттях Система реагування в класі (CRS) («clicker») (ігрові платформи навчання: Socrative, Kahoot!)	8	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Взаємне навчання (peer to peer learning) Дослідження проблеми, підготовка реферату (есе) Самооцінювання знань	12
ДРН 3 демонструвати практичні навички магістра з регіонального розвитку: - використовувати аналітичні та статистичні дані під час аналізу результатів реалізації бюджетної політики держави, регіону та громади; - визначати соціальні, економічні та екологічні впливи в процесі інвестування на рівні регіону та громади; - користуватися інформацією моніторингу й оцінки для вдосконалення процесу формування рішень в межах фінансового забезпечення регіонального розвитку.	Мультимедійна лекція Робота на практичних заняттях Система реагування в класі (CRS) («clicker») (ігрові платформи навчання: Socrative, Kahoot!)	10	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Виконання практичних робіт Самооцінювання знань	18
ДРН 4 давати моральну оцінку власним вчинкам, коректно покладатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей, усвідомлюючи норми академічної доброчесності	Спілкування	6	Перевірка на плагіат власних робіт (аналітичного огляду, проекту бюджету)	8

Індивідуальне навчання студентів реалізується через систему дистанційної освіти (СДО) з використання платформи Moodle. Матеріали для вивчення дисципліни викладені на сторінці курсу «Фінансове забезпечення регіонального розвитку» у відповідності до силабусу. З кожної теми студентам надається лекційний матеріал, додаткові навчальні матеріали у вигляді методичних рекомендацій для практичних занять та самостійної роботи, а також перелік завдань для семінарських та практичних робіт. Для оцінювання роботи студентів на семінарських та практичних заняттях по темах дисципліни передбачено блок тестових питань, реферати. Для оцінювання самостійної роботи – індивідуальне наукове дослідження, стаття (тези).

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання – тестування здобувачів щодо розуміння положень Закону України «Про вищу освіту», Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості у європейському просторі вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій.

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Об'єкти та методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Аналітичний огляд + доповідь з презентацією	15 балів / 5%	2-й тиждень
2.	Проект бюджетної програми + презентація	30 балів / 30%	5-й тиждень
3.	Симуляція, взаємне оцінювання	25 балів (5x5 балів / 25%)	12 тиждень
4.	Іспит (письмовий): тест множинного вибору та короткі відповіді	30 балів / 30%	За розкладом

100

* Перелік рекомендованих тем для дослідження актуальних проблем фінансового забезпечення регіонального розвитку в аналітичному огляді:

Проблеми фінансової децентралізації в Україні.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі.

Формування дохідної та планування видаткової частин публічних бюджетів.

Гендерно-орієнтовний підхід в бюджетному процесі.

Розвиток та регулювання партиципаторного бюджетного процесу.

Участь громадськості в бюджетному процесі.

Міжнародні програми фінансування розвитку регіону та громади

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Аналітичний огляд + презентація	<9 балів Незначна обізнаність щодо проблеми, наведено короткий опис. Не демонструє самостійного мислення обраної теми. Представлення результатів досліджень способом, що розкриває зміст і результатів	9-11 балів Наведено щодомірою опис проблеми, (без недостатнє обґрунтування основних моментів, не достатньо послідовна аргументація. Представлення результатів досліджень у різній формі, що неспосіб його результатів	12-13 балів Продемонстровано розуміння, глибину та /детально або деталізацію проблеми; основні моменти обґрунтовані, погляди на проблему; аргументи є всі основні моменти викладені, аргументи послідовні та вагомі; вивчаються різні точки зору. Представлення результатів досліджень у відповідному форматі	14-15 балів Досить глибоко та / або розкрита проблема, різні аналізовані проблеми; різні погляди на проблему; основні моменти аргументи послідовні та вагомі; аналізуються різні точки зору, наводяться власні пропозиції. Представлення результатів досліджень у найбільш відповідним за певних обставин з використанням різних форм подання інформації
Проект бюджетної програми	<6 балів	6-7 балів	8 балів	9-10 балів

	Не всі складові проекту розроблено та/або інформація подана неструктуровано, немає розуміння логічної моделі (рамки). Результати представлено у невідповідному форматі.	Наявні усі складові без детального обґрунтування. Інформація а структурована, є чітке розуміння логічної моделі (рамки), реалізовано усі кроки формування проекту. Результати представлено у відповідному форматі.	Обґрунтована важливість ідеї проекту, виконано усі складові наявні усі складові з обґрунтуванням. Є чітке розуміння логічної моделі (рамки), реалізовано усі кроки формування проекту. Результати представлено у відповідному форматі. Дані є актуальними.	Обґрунтована важливість ідеї проекту, виконано усі складові з повним обґрунтуванням та глибоким аналізом. Є чітке розуміння логічної моделі (рамки), реалізовано усі кроки формування проекту. Аналіз є ґрунтовним, визначено ризики та перспективи Форма представлення повністю відповідає вимогам.
Презентація та захист проекту бюджетної програми	<i><15 балів</i>	<i>15 балів</i>	<i>20 балів</i>	<i>30 балів</i>
	Студенти беруть участь у груповому обговоренні, надають зворотній зв'язок на виступі інших. Презентація відсутня або відображає проект.	неПрезентація частково відображає проект, натаймінг. Студенти беруть участь у зворотній зв'язок неструктурований, змістна дано рекомендацій.	Презентація повністю відображає зміст проекту, витримано таймінг. Студенти беруть участь у груповому обговоренні, необґрунтовують висновки.	Презентація повністю відображає зміст проекту, витримано таймінг. Студенти рефлексують результати діяльності команди, слухають, оцінюють та ефективно реагують на думки інших, та частково модерують групове обговоренні ґрунтовно надають зворотній зв'язок
Індивідуальне дослідження (має 25 балів: 5 завдань по 5 балів)	<i><3 балів</i>	<i>3 бали</i>	<i>4 бали</i>	<i>5 балів</i>
	Частково виконана робота, оформлення відповідає вимогам	Робота виконана повному обсязі; студент виявляє елементарні знання окремих положень навчального матеріалу, зіставляє, узагальнює та аналізує інформацію, інтерпретує одержані результати, оформлення роботи частково відповідає вимогам	Робота виконана повному обсязі; студент обґрунтовано викладає навчальний матеріал, аналізує, узагальнює та обробляє інформацію, інтерпретує дані, оформлення таблиць, рисунків, відповідає вимогам	Робота виконана в повному обсязі; студент самостійно й аргументовано викладає навчальний матеріал, глибоко та розкриває його зміст, шукає, аналізує, інтерпретує дані, узагальнює та оцінює результати, критично оцінює інформацію, оформлення тексту, рисунків, відповідає вимогам літератури
Іспит	<i><20 балів</i>	<i>20-23 балів</i>	<i>24-28 балів</i>	<i>29-30 балів</i>

Не в повному обсязі розкриті теоретичні питання, виконано практичне завдання, пройдена співбесіда	Не в повному обсязі розкриті теоретичні питання, виконано практичне завдання, пройдена співбесіда	Всі вимоги виконані до завдання, частково співбесіда співбесіда, власна думка, критична оцінка проблемних питань
---	---	--

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотний зв'язок на аналітичний огляд та презентацію	після презентації
2	1) Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над проєктом бюджету, 2) письмовий зворотний зв'язок на проєкт програми від викладача і від колег здобувачів	1) протягом занять, 2) протягом 2 тижнів після складання
3	Письмовий тест з елементами проблемних завдань	9-й тиждень
4	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після симуляції	під час занять

В межах дисципліни передбачено **взаємне оцінювання (peer to peer assessment)** як елемент формативного оцінювання (після презентації аналітичного огляду, а також рецензування проєкту програми освітнього компонента) та сумативного оцінювання – з 35 балів за проєкт освітнього компонента 25 балів має можливість поставити викладач, 10 балів – здобувач-рецензент. Такий підхід дозволяє розвинути у здобувачів навички оцінювання, самооцінювання та відповідальності, що є критично важливим для них як для майбутніх викладачів.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники

1. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: підручник. К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
2. Джерела та механізми фінансування місцевого економічного розвитку. навчальний посібник. К.: Центр громадської експертизи, Проект «Місцевий економічний розвиток міст України», 2013. 176 с. URL : <http://www.mled.org.ua/ukr/materials/publications/>
3. Інструменти регіонального розвитку в Україні : навч. посіб. / О. В. Берданова та ін. ; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової. К. : НАДУ, 2013. 286 с.
4. Князь С.В., Георгіаді Н.Г., Князь О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Львів: вид-во Національного університету «Львівського політех», 2016. 184 с.
5. Кузнецова С. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 12 с.
6. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
7. Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізаційних та євроінтеграційних процесів: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., доц. Варцаби В.І. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 431 с.
8. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. навч. посіб., 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015, 2019. 272 с.

6.1.2 Методичне забезпечення

9. Кириленко О., Малиняк Б., Письменний В., Русін В. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: практичний навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. К., ТОВ «ПДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
10. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад. USAID, Асоціація міст України, 2021. 40 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/dobrovil-ne/metodychni-rekomendatsiyi/praktichniy-posibnik-z-pitan-formuvannya-spromozhnih-teritorialnih-gromad/>

6.1.3 Інші джерела

11. Булеца Н. В. Стимулювання соціально-економічного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації: дис кандидата екон. наук: 08.00.05. Ужгород, 2017. 272 с.
12. Васильєва Т. А., Височина А. В. Оцінка економічного потенціалу місцевої громади. Місцевий розвиток за участі громади : монографія у 2-х томах. Т. 2. Інституційні та прикладні аспекти управління місцевим розвитком,

орієнтованим на громаду / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка. Суми : Університетська книга, 2014. 554с.

13. Вахович І.М., Ропотан І.В. Регіональна конвергенція фінансового забезпечення сталого розвитку України : монографія. Луцьк: ВолиньполіграфТМ, 2014. 219 с.

14. Вахович І.М., Камінська І.М. Фінансова спроможність регіону: діагностика та механізми забезпечення. Луцьк: «Надстир'я», 2018. 298 с.

15. Возняк Г.В. Бюджетна політика розвитку регіонів України: сучасна парадигма та орієнтири подальших реформ : монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2016. 520 с.

16. Волохова І. С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія. Одеса: Атлант, 2014. 462 с.

17. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України: історія, теорія, практика: монографія. К. : НІОС, 2000. 384 с.

18. Краснікова Л. І. Теорія державних витрат та суспільний вибір: монографія; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». К., 2009. 108 с.

19. Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків : монографія. Чернівці : Рута, 2014. 264 с.

20. Педченко Н. С., Стрілець В. Ю. Бюджетний потенціал регіону: оцінка та перспективи розвитку : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2014. 220 с.

21. Пришва Н.Ю. Публічні доходи: поняття та особливості правового регулювання: монографія. К.: КНТ, 2008. 200 с.

22. Просторовий розвиток регіону: соціально-економічні можливості, ризики і перспективи: монографія / НАН України, Ін-т регіональних досліджень; За ред. д.е.н., проф. Л.Т. Шевчука. Львів, 2021. 256 с.

23. Рожко О. Д. Державні фінанси України : детермінанти та пріоритети розвитку : монографія. Київ : Ліра-К, 2016. 289 с.

24. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні : наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук І. О. Луніної ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К, 2016. 70 с.

25. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу : національна доповідь / за ред. Акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. 867 с.

26. Труфен А.О. Місцеві фінанси в сучасних умовах проведення децентралізації в Україні : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2016. 328 с.

27. Фінансовий потенціал регіону: механізми формування та використання монографія / НАН України. Інститут регіональних досліджень; За наук. ред. д.е.н., проф. М.А.Козоріз. Львів, 2012. 307 с.

28. Фінансові механізми формування конвергентної моделі регіонального розвитку : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. ред. Сторонянська І.З. Львів, 2014. 438 с.

6.2 Додаткові джерела

29. Акімов О. Формування владних повноважень суб'єктів правовідносин у публічному управлінні: системогенезний підхід. Державне управління та місцеве самоврядування. 2019. Вип. 3 (42). С. 53-60. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik_dums/2019/2019_03\(42\)/8.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik_dums/2019/2019_03(42)/8.pdf).
30. Березовська С. В. Публічні фінанси: поняття та суть. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7362/%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB.%20%D1%84%D1%96%D0%BD.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
31. Возняк Г. В. Бюджетне вирівнювання: теоретико-методологічні аспекти. Фінанси України. 2017. №4. С. 42-54.
32. Возняк Г. В. Оцінювання бюджетного забезпечення розвитку регіонів України на основі таксонометричного методу. Регіональна економіка. 2017. №1. С. 46-52
33. Волохова І.С. Місцеві фінанси України в умовах децентралізації: дисертація д-ра екон. наук: 08.00.08, Одес. нац. екон. ун-т. Одеса, 2015. 460 с.
34. Демиденко Л., Наконечна Ю. Фіскальна децентралізація: німецький досвід та українські реалії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2015. № 2(167). С. 50.
35. Державний фонд регіонального розвитку: механізми/процедури підготовки та відбору проектів регіонального розвитку. URL : <http://dialog.lviv.ua/derzhavniy-fond-regionalnogo-rozvitkumehanizm-protseduri-pidgotovki-ta-vidboru-proektiv-regionalnogo-rozvitku>
36. Європейська Хартія про місцеве самоврядування. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036.
37. Дяченко С. А. Публічні, державні та місцеві фінанси: співвідношення понять. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2018. № 4 (64). С. 59-63. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2018/13.pdf
38. Задихайло О. А. Співвідношення понять «державне управління», «публічне управління» та «публічне адміністрування в категоріальному апараті адміністративного права. Державне управління: теорія та практика. 2016. №2. С. 15-23. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/law/article/view/3163> (дата звернення: 19.12.2020).
39. Карлін М.І. Місцеві платежі в системі публічних фінансів України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2015. Вип. 28. 163 с.
40. Козенко А. О. Зарубіжний досвід вертикального фінансового вирівнювання та його застосування в Україні. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2013. Вип. 37. С. 266– 272.
41. Колесникова К. О. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі суспільної трансформації. Публічне управління. С. 41-45. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21RE

F=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Pubupr_2013_3_8 (дата звернення: 18.12.2020).

42. Корецька С.О. Аналіз категоріального апарату публічних фінансів. Інвестиції, практика та досвід. 2011. № 19. С. 25–27.

43. Кравченко В.І. Фінанси України: сучасні виклики і проблеми розвитку. Економіка та держава. 2013. № 5. URL: <http://www.economy.in.ua>

44. Куценко Т. Ф. Публічні фінанси в Україні: зміст та структура з урахуванням сучасних тенденцій розвитку. Економіка та держава. 2016. №6. С. 62-66.

45. Маслак Н. Г. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад сумської області. Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування: тези Міжнародної науково-практичної конференції (14 - 15 червня 2018 року). Мелітополь: ТНАУ. С. 328-331. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/4370>

46. Маслак Н.Г., Бельмас Е.В., Василенко Н.В. Фінансове планування в закладах охорони здоров'я України в контексті реформ. Стратегічні пріоритети розвитку економіки, обліку, фінансів і права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 7 жовтня 2020 р. : у 3 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 1. С. 26-28.

47. Iaroslav V. Petrunenko, Svitlana I. Belei, Maryna V. Petchenko, Nataliia V. Kovalenko, Olena A. Bodnar, Nataliia G. Maslak. Organizational and Financial Principles for the Development of Euroregions. International Journal of Economics & Business Administration. 2020. Volume VIII, Issue 3, P. 150-160. DOI: 10.35808/ijeba/493 (ISSN: 2241-4754 <https://www.ijeba.com/journal/359>)

48. Маслак Н.Г. Обґрунтування механізму фінансування охорони здоров'я України в умовах реформування. Україна, Болгарія, ЄС: економічні та соціальні тенденції розвитку: V Міжнародна науково–практична конференція, 26 червня – 4 липня 2021 р., м. Бургас (Болгарія).

49. Маслак О.М., Маслак Н.Г. Напрями державної фінансової підтримки фермерських господарств в Україні. Економіка, облік, фінанси і право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 7 квітня 2021 р.): у 3 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2021. Ч. 1. 63 с. С. 43-45.

50. Maslak Nataliia, Brychko Alina, Maslak Oleksandr, Lukash Svitlana State policy and financial support for the development of the Ukrainian agrarian economy. Public policy and Administration 2021. Vol 20, №2. DOI: <https://doi.org/10.13165/VPA-21-20-2-04> URL: <https://ojs.mruni.eu/ojs/public-policy-and-administration/article/view/5380>

51. Міненко М. А. Трансформація системи державного управління в сучасні моделі регулювання суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=581> (дата звернення: 19.12.2020).

52. Молдаван О. Модернізація системи публічних фінансів та запровадження нової моделі управління. Стратегічні пріоритети. 2014. №2(31). С. 35-42.

53. Надрага В.І. Соціальні видатки в контексті фінансової стабільності в Україні. Фінанси України. № 9. 2014. С.43-51.

54. Таран Є. І. Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічне управління» у трансформаційних процесах України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2020. Том 31 (70). №2. С. 33-37. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/7.pdf (дата звернення: 19.12.2020).

55. Хомутенко А.В. Прагматика та семантика термінів фінансової науки «суспільні фінанси», «публічні фінанси» та «державні фінанси». Фінанси України. 2017. №1. С. 111–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJKN/Fu_2017_1_9

56. Швайко М. Л. Розвиток публічних фінансів України у сучасних умовах. Ефективна економіка. 2019. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/89.pdf

57. David N. Hyman. Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy. 10 Edition. 2011 South% Western, Cengage Learning. URL: <http://www.google.com.ua/> [url?url=http://www.uv.mx/personal/clelanda/files/2014/09/Hyman%David%2011%Public%Finance.pdf](http://www.uv.mx/personal/clelanda/files/2014/09/Hyman%David%2011%Public%Finance.pdf)

58. Jonathan Gruber. Public Finance and Public Policy. Massachusetts Institute of Technology. United States of America. 2011. Worth Publishers. URL: <http://www.google.com.ua/url?url=http://www.gbv.de/dms/zbw/615217605.pdf>

6.3 Програмне забезпечення

59. Фінансове забезпечення регіонального розвитку: навчальні матеріали на платформі MOODLE CHAU. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3711>

Можливе вивчення елементів дисципліни через МОК (неформальна освіта)

1. Гендерно орієнтоване бюджетування для розвитку громад. Програма AMU: навчальні матеріали на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:AMU+GOB101+2018_T3/course/

2. Децентралізація: від патерналізму до відповідального розвитку: навчальні матеріали на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DC101+2019_T3/course/

3. Децентралізація в Україні – теорія та практика. Програма DOBRE: DC101 : навчальні матеріали на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DC101+2017_T4/course/

4. Місцевий економічний розвиток: Готовність громад до залучення інвестицій: навчальні матеріали на платформі Despro. URL: <https://udl.despro.org.ua/>

5. Складання прогнозу місцевого бюджету: теорія і практичні аспекти: навчальні матеріали на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+BUDG101+2020_T3/about

6. Управління публічними фінансами: програма, яка реалізується Департаментом публічної політики та врядування Київської школи економіки (KSE) за підтримки Урядів Швеції та Німеччини. URL: <https://kse.ua/ua/kse-program/upravlinnya-publichnimi-finansami-mpf/>

Наукова література для аналітичного огляду

1. Articles | Public Finance and Management (spaef.org)
<https://pfm.spaef.org/articles/>

2. Public Financial Management | List of High Impact Articles | PPTs | Journals | Videos (longdom.org) <https://www.longdom.org/scholarly/public-financial-management-journals-articles-ppts-list-21.html>

3. Public Budgeting & Finance - Wiley Online Library
<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/15405850>

4. Alla Chornovol, Julia Tabenska, Tetiana Tomniuk, Liudmyla Prostebi Public finance management system in modern conditions. *Investment Management and Financial Innovations*. 2020. Volume 17, Issue #4, pp. 402-410. DOI [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.17\(4\).2020.34](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.17(4).2020.34)

5. Liudmila Tkachenko Public Finance Management: Challenges and Opportunities *Athens Journal of Business & Economics*. Volume 6, Issue 1. Pages 73-98 <https://doi.org/10.30958/ajbe.6-1-4> doi=10.30958/ajbe.6-1-4

Посилання для проектування бюджетної програми

Паспорти бюджетних програм

Міністерство економіки <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2bc78b42-4b74-4f67-9b67-051bad0bee1e&title=InformatsiiaProPasportiBiudzhetnikhProgramNa2021-Rik>

Міністерство охорони здоров'я України <https://moz.gov.ua/dokumenty-z-pitan-ekonomiki-ta-finansiv>

Міністерство освіти і науки <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/byudzheta-zakupivli/byudzheta/2021-rik/pasporti-byudzhetnih-program-na-2021-rik>

Міністерство юстиції <https://minjust.gov.ua/bankroll>

Міністерство культури та інформаційної політики України <https://mkp.gov.ua/content/pasporti-byudzhetnih-program.html>

Інформація про виконання паспортів бюджетних програм

Міністерство економіки <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=4937ed86-0e1d-4f0d-9aa3-0de1ad187e25&tag=InformatsiiaProVikonanniaPasportivBiudzhetnikhProgram>

Міністерство охорони здоров'я України
<https://moz.gov.ua/article/economics-and-finance/zvit-pro-vikonannja-pasporta.-bjudzhetnoi-programi-na-2020-rik>

Міністерство освіти і науки України
<https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/byudzhet-ta-zakupivli/byudzhet/2021-rik/pasporti-byudzhetnih-program-na-2021-rik>

Міністерство юстиції <https://minjust.gov.ua/bankroll>

Міністерство культури та інформаційної політики України
<https://mkp.gov.ua/content/2020-rik.html>

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	-		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

Член проєктної групи
ОП «Регіональне управління»

Карпенко В.О.
(ПІБ)

(підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент (викладач кафедри
Фінансів, банківської справи та страхування)

Редіусро
(посада, ПІБ)

(підпис)